

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maračnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, 28. julija 1932.

Štev. 85.

Bencina ni

Še pred par leti se je vodila med različnimi petrolejskimi producenti ogorčena borba za nova ležišča, ker so se vsi bali, da se bodo vsled neverjetno stalno rastoče potrebe nafte in njenih derivatov izčrpala dosedanja ležišča. Toda ta strah je bil neuteemeljen, ker je bila produkcija nafte nakrat večja kakor pa njena potreba in tako smo nakrat prišli do tega, da je na svetu preveč zemeljskega olja. Kakor povsod drugod, tako je tudi v proizvodnji nafte nastala preobilica in danes veliki proizvajalci nafte niso več v ljutem medsebojnem boju za odkritje novih ležišč, temveč danes gre vse njih stremenje za tem, da najdejo nove trge. Nafte je preveč, trpimo od preobilice petroleja. Takšen je danes položaj na svetovnem trgu nafte.

Ko pa ves svet trpi od preobilice nafte, pa je v naši državi nakrat zadonel klic: bencina ni! Skoraj bodo vse zaloge bencina izčrpane in skoraj se bodo ustavili vsi motorji na nafto in vsa vozila, kar nekateri senzacije željni tuji listi tudi že pišejo. A v Zemumu stoje natovorjene ladje z bencinom, ki pa se ne sme iztovoriti, ker tega ne dopuste oni, ki imajo monopol nad vso trgovino z zemeljskim oljem v Jugoslaviji. Zastopniki naših največjih rafinerij trde, da je prišlo do pomanjkanja bencina vsled povišanja carine na nafto in njene stranske produkte ter vsled deviznih omejitev. Ne bomo se za enkrat spuščali v to, koliko drže ti za lase privlečeni argumenti, temveč ugotoviti moramo to-le:

Kljub povišanim carinam in kljub deviznim omejitvam ne bi bilo pri nas prav nobenega pomanjkanja bencina, če se ne bi vse naše rafinerije za nafto medsebojno dogovorile, da ne bodo nabavljale novega blaga. Da pa je prišlo med njimi do tega dogovora v času, ko njih gospodarji izven Jugoslavije sploh ne vedo kam s petrolejem in bencinom, to dokazuje, da hočejo vsled manjše potrošnje zmanjšane dobičke nadomestiti s povišanjem cen za nafto in njene stranske produkte. Če je to dopustno v sedanjih težkih časih, pa prepustimo odgovor bralcu.

Nekaj drugega pa je, kar moramo že sedaj povdariti z vso odločnostjo. Nafta je danes neobhodno potreben produkt, ker brez nafte ne morejo obstojati ne obrati, ne ladje, ne motorji, ne avtomobili in ne aeroplani. Pomanjkanje nafte je zato narodno gospodarska nesreča in kdor umetno povzroča pomanjkanje nafte, ta je brezvesten škodljivec. Toda nafta je tudi odločilna važnost za narodno obrambo in država, ki je brez nafte, je že vnaprej obsojena na poraz, ker je brez orožja. Zato se mora vsaka država že vnaprej zavarovati, da je sploh ne more zadeti nepričakovano pomanjkanje nafte in v drugih državah skrbeti tudi za to. Prav tako je zato tudi za našo državo neobhodno potreba, da ji mora-jo jamčiti vsi oni, ki prodajajo v naši državi zemeljsko olje, da ga bo v državi vedno dovolj. Kakor je v Franciji, tako se mora uvesti tudi pri nas, da mora vsak uvoznik bencina in petroleja poleg one količine, ki je potrebna za dnevno uporabo, uvoziti še enako količino za zalogo. Le na ta način bomo varni pred presenečenji.

Posel z nafto je danes eden najbolj dobičkanosnih na svetu in velike tvrdke, ki

se bavijo s tem poslom, razpolagajo s tako ogromnimi vsotami, kakor si jih človek le težko predstavlja. Vemo zato, da je boj s temi tvrdkami in njih podružnicami silno težaven, toda vseeno ne smemo trpeti, da bi nas mogle te tvrdke kar nakrat prisiliti k sprejemu vsakega njih pogoja, ker smo nakrat brez nafte. Prav tako pa tudi ne smemo trpeti, da bi se v času največje go-

spodarske stiske smelo kar brezobzirno zviševati ceno tako neobhodno potrebnemu predmetu, kakor je nafta in njeni stranski produkti.

Priporočamo zato našim narodnim poslancem, da prav temeljito in energično razjasnijo vprašanje, zakaj je nakrat zmanjkalo pri nas bencina, ko ga je vendar povsod drugje preveč.

Železniške tarife in izvoz lesa

V pondeljek se je vršila v Beogradu konferenca lesnih interesentov, da sklepa o raznih važnih vprašanjih. Prvi dan konference je bil posvečen vprašanju naše železniške tarif. Politike z ozirom na lesno industrijo. Konference so se udeležili delegati vseh naših lesnih organizacij; slovensko lesno industrijo je zastopal gosp. inž. Lenarčič.

Konferenco je otvoril trg. minister g. Mohorič ter podal kratek pregled naše lesne trgovine. Navedel je vse težave, s katerimi se mora boriti naša lesna industrija, zlasti pri izvozu lesa v tujino. Nato je razložil finančno stanje in proračunsko politiko naših železnic ter o stalni zahtevi naše lesne

industrije, da se železniške tarife za les znižajo, ker bi samo pod tem pogojem mogle naše lesne tvrdke uspešno konkurirati na tujih trgih. G. minister Mohorič je nadalje poudaril, da je izvoz lesa v zadnjih letih padel v veliko večjem obsegu, ko v drugih državah. Ker je nedvomno, da je za kalkulacijo cena lesa višina železn. tarife največje važnosti, zato je sklicana današnja konferenca, ki naj zlasti utrdi, kako visoke železniške tarife naš les sploh prenese.

Na predlog delegata g. Kneževića je bilo sklenjeno, da bo posebna deputacija razložila železniškemu ministru zahteve naše lesne industrije z ozirom na železniške tarife.

Kakšna bo letošnja žetev

O stanju letošnje žetve so se pojavile v naših listih že najbolj različne vesti. Po nekaterih bo letošnja žetev tako slaba, da ne bo niti za domačo prehrano dosti žita, po drugih vesteh pa bo tudi letošnja žetev odlična.

Da napravi konec vsem tem nasprotnim si vestem, je sklical trgovinski minister g. Mohorič posebno konferenco, katere so se udeležili naši prvi izvozniki, strokovnjaki in poznavalci žitnega trga. Prva naloga konference je bila, da dožene stanje letošnje žetve!

Kot prvi je poročal za Privilegirano izvozno družbo g. Najdanaš. Lani je družstvo izvozilo 43.000 vagonov pšenice, okoli 8000 vagonov pa je še ostalo. Po podatkih, ki jih je zbral izvozno društvo, je letošnja žetev precej slabša od lanske, vseeno pa bo preostalo od 5 do 15 tisoč vagonov pšenice za izvoz.

Posebno izvozniki iz Vojvodine, tako Dundjerski, dr. Palić, Sekeli in Mitrovanski pa so bili zelo pesimistični glede letošnje žetve, ki da bo komaj zadostovala za domačo potrebo.

Zastopnik Glavnega saveza srbskih zemljoradniških zadrug, Voja Djerdjević pa ni bil tako pesimističen. Dejal je, da imamo vedno tri vrste pšenice in sicer: 1. pšenico za izvoz, 2. ono za domačo potrebo

in 3. pšenico, ki ostane pri kmetu in ki prehaja iz ene žetve v drugo. Od lanske žetve je ostalo okoli 10.000 vagonov, letošnja žetev, čeprav slaba, bo vendarle dala 10 do 15 tisoč vagonov izvozne pšenice, pšenice za domačo porabo pa bo dovolj. Koliko bomo mogli izvoziti letos pšenice pa je odvisno še od pridelka koruze. Če bo koruze mnogo, potem bo tudi več pšenice za izvoz.

Konferenca je nato razpravljala o potrebnih ukrepih, da se čimbolj olajša izvoz žita. Predvsem so izvozniki želeli, da vlada skrbi za finansiranje izvoza, da ne bo treba čakati vsled raznih deviznih odredb predolgo na denar, ker se na ta način izgublja obresti, obratni kapital pa se ne vrača. Tudi zaradi preferenciala so želeli izvozniki razne olajšave.

Minister Mohorič je izjavil, da bo vlada prav rada podpirala izvoz, da pa intervencija države ni potrebna, ker so sedaj cene pšenice dovolj visoke. Če bi pa cene padle, potem bo vlada intervenirala, ker ne more trpeti, da cene ne bi odgovarjale produktivnim stroškom in našim prilikam. Kar se pa tiče izvoznega društva, ne bo to prav nič omejevalo trgovine z žitom, ker je ta čisto svobodna. Izvozno društvo bo samo registriralo izvoz, kar je potrebno vsled preferenciala, ki ga nam dajejo nekatere države.

Carinska vojna med Avstrijo in Ogrsko

S 16. julijem je nastopilo med Avstrijo in Ogrsko brezpogodbno stanje. Na obeh straneh so se pri pogajanjih trudili na vso moč, da bi še v zadnji uri preprečili carinskopolitični konflikt. Trgovski stiki med Ogrsko in Avstrijo so bili že od nekaj posebnosti tesni, in Avstrija je imela podobno izmenjalno razmerje le še z Nemčijo in Češkoslovaško. A z Nemčijo in Češkoslovaško prodajna baza ni bila tako naravna kot z Ogrsko, ko sta še pred prav kratkim časom Ogrska kot čisto agrarna in Avstrija kot industrijska država predstavljali v medsebojni izmenjavi naravnost idealno dopolnilo. Tragika poveljne dobe je, da sta ti dve državi zapustili svojo naravno določitev ter da izvajata prisilno preizobrazbo. Deset let že se tipično agrarna Ogrska z veliko pridnostjo industrializira, dočim se v stari industrijski Avstriji industrija vedoma in sistematično uničuje in se išče zopetna pre- tvorba v agrarno državo. V bistvu je to

posledica dejstva, da ima v Ogrski industrija večjo udarno moč kot kmetijstvo, v Avstriji pa da so agrarci bolj energični, dočim je industrija zvapnela in brez energije.

Če bi tega ne bilo, bi bilo popolnoma neumljivo, kako more priti med Avstrijo in Ogrsko do carinske vojne. Redkokje se nahajata na svetu dve sosedni državi, ki bi se tako naravno dopolnjevali. Morda je to mogoče med kakšno evropsko državo in njenimi kolonijami, a v Srednji Evropi je morda na njenem ozkem prostoru to edini primer. V zadnjih letih se je večkrat opazilo, da se hočeta obe državi prilagoditi zahtevam narave in sta uvedli v medsebojnih trgovskih stikih nove napredne metode in posebne dogovore, ki bi zaslužili biti prevzeti v mednarodni promet. Ravno pred enim letom sta sklenili ti dve državi v tej smeri najdalekosežnejšo pogodbo, ki je določila kontingente in neke vrste preferenco in ki se

je zdela da je res izredno zmožna ojačiti medsebojno blagovno izmenjavo. A dan po podpisu je morala Ogrska v zvezi z izbruhom bančne krize v Nemčiji ustaviti svoj bančni in borzni promet, odrediti devizne ukrepe, urediti uvoz in se iz valutarničnih vzrokov zapreti proti inozemstvu. In pričel je pri tem trpeti tudi trgovski promet med obema državama.

Da se trgovski stiki prekinejo, je v enaki meri vseh avstrijskim agrarcem in ogrskim industrijalcem, a tudi avstrijski industrijci imajo sedaj rajši neke vrste carinsko vojsko kot pa kako nevšečno trgovsko-politično inovost. Za ogrske agrarce pa pomeni sedanje stanje naravnost katastrofo. Kajti v juliju in avgustu mora izvoziti Ogrska svoje previške sadja in zelenjave v sosedne dežele, če noče, da se vse to pokvari. Ker je pa Ogrska že več mesecev v carinski vojski s Češkoslovaško in tam svojega blaga ne more prodati in ker je prišla sedaj še Avstrija zraven, ostane v najboljšem slučaju le še Nemčija; ta pa ogrske zelenjave in ogrskega sadja že prej ni rada kupovala, prvič, ker transport predolgo traja, in drugič, ker so nemški agrarci proti.

Poleg ogrskih agrarcev bodo največ trpeli pač avstrijski konsumenti. Seveda ogrsko sadje ni ravno za življenje avstrijskega konsumenta neobhodno potrebno in tudi zelenjava ne, a avstrijsko prebivalstvo se je v zadnjih letih tako zelo navadilo na surovo prehrano (torej na sadje in zelenjavo), da bi njeno podraženje na že itak oslabiljeno nakupno moč avstrijskega konsumenta prav slabo vplivalo. Vidimo torej, da so tu in tam široki sloji prizadeti, in se je sklenil že sedaj nekakšen modus vivendi med obema državama. Seveda je vse razburjeno, in beseda »represalije« je na dnevnem redu, tu in tam. Splošno pa hočejo odvzeti konfliktu ostrino in so se pogajanja za obnovo medsebojnih stikov že pričela. Obe deželi se nahajata v hudi krizi in nimata prav nobenega povoda, da si grenita življenje druga drugi.

Ogri očitajo Avstrijcem, da so zašli v ekstremno agrarno politiko, nasprotno pa pravijo Avstrijci Ogrsom, da ščitijo samo svojo industrijo, kar da nikakor ni prav, ker je Ogrska tako izrazito agrarna dežela. Vidijo pa vsi, da taki očitki nič ne pomagajo, in so začeli, kot rečeno, z novimi pogajaji. Do vpostavitve normalnih odnošajev naj se trgovski promet med obema državama na temelju dosedanjih pogodbenih carin razvija naprej, vzporedno naj se pa vodijo nova pogajanja v svrhu sklepa definitivne trgovske pogodbe. Škoda pa je tako ali tako že sedaj ogromna.

TRGOVINA DRŽAV V PODONAVJU

Rimski »Messaggero« prinaša pregled o tej trgovini (v dolarjih): Leta 1928 je znašal skupni trgovski promet Avstrije, Ogrske in držav male antante med seboj ca 970 milijonov dolarjev, leta 1931 pa 536 milijonov, trgovina teh dežel z ostalim inozemstvom pa 1982 in 1348 milijonov dolarjev. Trgovska bilanca teh držav je bila leta 1928 pasivna z 200 milijoni dolarjev, leta 1931 pa s 25 milijoni aktivna. Leta 1928 so prodale Podonavske države 35 odstotkov blaga v Podonavju, leta 1931 pa 28-5 odstotkov.

POLJSKA PROTI AVTARKIJI

Poljska priobča svojo novo carinsko tarifo, ki vsebuje s svojimi 5000 postavkami zaključek sedemletnega predpisa. Ob priliki priobčenja izjavlja poljska vlada, da smatra politiko avtarkije (gospodarske samovlade ali samobitnosti) z visokimi carinskimi postavkami z gospodarskega stališča ne za pravilno in ne za zdravo. Pripravljena je, da sodeluje pri odpravi avtarkičnih tendenc, če bi se tudi vse druge države za to odločile. Vsak vidi, kam vodi sedanja pot.

Minister Mohorič je mož, ki je prišel ob pravem času na pravo mesto

Zanimiv članek uglednega zagrebskega dnevnika »Novosti« o težavah naše lesne industrije.

V uglednem zagrebskem dnevniku je priobčil g. Josip Selak daljši članek o težavah naše lesne industrije.

Naš sedanji trgovski minister g. Ivan Mohorič, piše g. Selak med drugim, se je lotil z veliko energijo in s še večjo požrtvovalnostjo in ljubeznijo težkega dela, da najde nova pota za sanacijo in ponovni procvit naše tako težko ogrožene in prizadete trgovine in industrije. Njemu ne gre za popularnost, ki se najlaže doseže z demagogijo, temveč za stvarno pomoč in povzdigo našega gospodarstva. Že doslej, v razmeroma kratkem času svojega javnega delovanja, se je odlikoval kot pomočnik ministra in kot minister s svojim strokovnim znanjem in odkritim nastopom na raznih konferencah in javnih zborovanjih. Naj opozorimo med drugim samo na njegov govor na ljudskem shodu na Jesenicah, pa lahko trdimo, da je on pravi mož, ki je prišel ob pravem času na pravo mesto.

G. minister Mohorič se zanima intenzivno tudi za našo lesno industrijo in je 25. 26. in 27. t. m. sklical v Beogradu konferenco, da sliši težave, želje in predloge njenih glavnih predstavnikov iz vse države, da bi potem priskočil na pomoč, kolikor bo le mogel. V njegove iskrene in dobre namene verujemo vsi in smo prepričani, da bo na konferenci zbral mnogo podatkov o krizih in težavah, ki nas teže in ki bi se dale z malo dobre volje odstraniti.

V prvi vrsti bi bilo treba revidirati železniške tarife za razne vrste gradbenega lesa, za hlode, za drva, za taninski les in za oglje. Druga velika težava, ki se proti nji bori lesna industrija že celo desetletje, je sekanje in obdelovanje lesa v državni režiji. Država ima od tega čisto veliko škodo, lesna industrija pa hudo konkurenco, ki ji ne more kljubovati. Če ministrstvo za šume in rudnike na vsak način hoče se-

kati in obdelovati les v lastni režiji, naj se dotični gozdovi prej ocenijo, da se bo vedelo, kaj je bilo posekano in obdelano in naj se vse dela na trgovski podlagi z vsemi bremenami, ki jih mora nositi privatna industrija in ki jih mora n. pr. nositi tudi državno podjetje »Šipac«. Čim bo to storjeno, ne bo sekanje in obdelovanje lesa v državni režiji več škodovalo industriji.

Velike ovire vidi naša lesna industrija v načinu javnih licitacij za državne dobave. Razpiše se javna dražba, javi se 20 do 30 dobaviteljev, vsi položijo kavnice in stavijo ponudbe na več stotisoč pragov itd. Minejo meseci, a ministrstvo se na podlagi teh ponudb ne odloči. Ponudniki seveda čakajo na odločitev, blaga ne smejo nikomur prodati in kavnice jim leže mrtve. Čez dva ali tri mesece pa pride vest, da je dražba razveljavljena in da bo razpisana druga. Pripetilo se je pa tudi, da ponudniki več mesecev niso dobili nobenega obvestila in so lahko šele privatnim putem izvedeli, da niso njihove ponudbe sprejete in da je dobil dobavo pod roko tretji. Potem pa traja še mesec ali dva, da izpostavi, da jim država vrne kavnice.

Naša lesna industrija je eminentno izvozna industrija in zato bi se morali naši konzulati v inozemstvu brigati za našo lesno industrijo, a država bi morala imeti trgovske agenture po vseh večjih evropskih tržiščih in pristaniščih. Lani jeseni je kupilo prometno ministrstvo pod roko od francoske tvrdke Carel Fouche & Cie S. A. okrog 500.000 bukovih in hrastovih pragov, ki jih je bila ta tvrdka lani kupila pri nas, da bi jih izvozila v Francijo. Tako je naša država odkupila prage, ki so že nad leto dni ležali na Sušaku na prostem na dežju in vetru, a domače tvrdke so ostale brez naročil.

Skupščina združenja trgovcev v Zagrebu

Pod predsedstvom g. Oto Sterna se je vršila v nedeljo, dne 23. julija t. l. v Trgovskem domu v Zagrebu izredna skupščina zagrebskih trgovcev, ki je uvodoma sporočil, da prehod iz Saveza trgovca v združenje trgovcev ne pomeni cepljenje trgovskih vrst, nasprotno, se bodo vrste trgovstva v Zagrebu z novim zakonom še tesneje naslonile na novo organizacijo. Nato je v izčrpnem govoru podal sliko gospodarskega stanja v naši državi ter izrazil željo po čimprejšnjem boljšem stanju, zlasti navajal potrebo, da se olajša poslovanje z inozemstvom.

Nato je tajnik dr. Juhn prečital nova pravila združenja, katere je skupščina soglasno odobrila. Sledila je nato volitev članov

uprave, v katero so bili izvoljeni odlični trgovci Zagreba, tako n. pr. bivši predsednik Saveza Grunwald, Kemfelja, Klein, Arnstein, Benčić, Hofmann, Jesenski, Rajić, Vurdelja itd. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Bauman, Hlavka, Kollmann, Steiner, Vašič.

Nato je sledila kot zadnja točka določitev stalnega osobja za pisarno združenja in je bil soglasno imenovan dr. Juhn tajnikom novega združenja z mesečno plačo 6000 Din, katerega se mu bo, čim se gospodarske prilike okrepijo, povišala, odobrila se je tudi stalnost dosedanjega pisarniškega osobja gđ. Milunič in Skrtič z mesečno plačo 2400 do 2500 Din.

SPRAVA V BAKRU SE JE IZJALOVILA

Kot se doznava, so se newyorška pogajanja za zopetno združenje starih članov Mednarodnega bakrenega kartela prekinila (kot brezizgledna). Kartelu, ki prav za prav ni bil razpuščen, temveč se je le na tihem razšel z izstopom raznih članov, pripadajo le še severoameriška podjetja. Le v vprašanju, da se svojčas sklenjena omejitev produkcije pridržijo tudi za izstopivše člane, se je dosegla soglasnost. Tozadevno ostanejo svoječasni dogovori v rahli obliki v veljavi. Kartelna cena je oficijelno nespremenjena, pa nima za evropski trg praktično skoraj nobenega pomena več. V prosti trgovini je padla prodajna cena pod 5 cents. Če se še pri tej ceni nekaj zasluži, koliko se je zaslužilo še pred par leti, ko je bila kartelna cena 20 cents in več.

GOSPODARSKA VPRAŠANJA SKOPLJA

Skopljje si hoče zgraditi kalorično rezervno električno centralo ter Mestno hranilnico. V zvezi z elektrifikacijo Skopljja je elektrifikacija vse Vardarske banovine skupaj z zgradbo hidrocentrale ob reki Treska. Kalorična elektrarna naj bo dopolnilo hidrocentrale; ker pa za to sedaj ni finančnih sredstev, se bodo zaenkrat zadovoljili s kalorično centralo, ki bo zadostovala za industrijske in zasebne zahteve Skopljja. — Ofertne razprave razpisane za 12. in 22. avgusta. Prvi dan pride v razpravo gradbeni del centrale v proračunu 1.060.000 dinarjev, 22. avgusta pa elektrostrojni del s proračunom 4 milij. 300.000 Din. Istočasno mislijo na gradbo Mestne hranilnice in zastavljalnice.

Ponudbe, povpraševanja

TVRDKA WERNER & MERTZ, A. G., MAINZ, se zanima za uvoz olja iz zelenih orehov, ki se rabi v industrijske svrhe.

Pristni malinovec v sodih, kantah in steklenicah

EN GROS „ALKO“ EN DETAIL
d. z. o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13.
Telefon 25-35.

DROGERISTI SMEJO PRODAJATI RIBJE OLJE

Lastniki naših drogerij so prejeli meseca aprila t. l. odlok ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, na podlagi katerega jim je bilo prepovedano prodajati čišče- no ribje olje. Na intervencijo naših zastopstev je ministrstvo izdalo nov odlok, po katerem je prodaja ribjega olja dovoljena vsem drogerijam, ki jih vodijo strokovnjaki.

Mediç-Zankl kemično čiste, olepšane in navadne prstene ter suhe fasadne barve.

Taksni zakon

Končno je izšel kot XXV. snopič zbirke »Zakoni in uredbe«, ki jo izdaja tiskarna »Merkur« d. d. v Ljubljani, že težko pričakovani »Zakon o taksah«, ki staja po sedaj veljavnem stanju na pregleden način priredila strokovna referenta pri dravski finančni direkciji gg. fin. svetnik dr. Bogumil Pavlič in fin. tajnik Franc Mahkovec.

200 strani obsegajoča knjižica je porazdeljena na več poglavij. Za uvodno besedo, ki pojasnjuje nujno potrebo taksnega zakona v celotni pregledni izdaji in napoveduje hkratu kot posebno strokovno urejeno knjižico »Pravilnik k zakonu o taksah« islih prirediteljev, sledi besedilo zakona s poglavji: Taksna tarifa (str. 5 do 138) z vsemi tarifnimi postavkami, ki jih popolnujejo razne pripombe pod črto, in splošni del (str. 138 do 162) s členi taksnega zakona in pripombami pod črto. Kot posebni poglavji sledijo nato še veljavni členi zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923., in še veljavni členi zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 z izpremembami in dopolnitvami z dne 25. oktobra 1923. Končno je temu vsebinskemu delu priključeno še besedilo § 45. zakona o sodnih taksah, ki se v taksnem zakonu pogostokrat omenja (celotni zakon o sodnih taksah s pravilnikom je izšel leta 1930 v posebni knjižici). Sledeči »Pregled« z navedbo tarifnih postavk, odnosno členov in strani knjižice omogoča orientacijo v snovi po strokah, stvarno kazalo, obsegajoče 29 strani, pa glede vsakega posameznega predmeta.

Kakor je mogoče sklepati po prijavah v prednaročbi, se je pričakovala ta knjižica z velikim zanimanjem. Dobi ali naroča se pri založnici, tiskarni »Merkur« d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva 23, odnosno v vseh knjigarnah v platno vezan izvod po Din 55.—, mehko vezan pa po Din 45.—, s poštnino po Din 5.— več.

Ker je naklada le omejena, se vsem zainteresentom priporoča, da si knjižico čimprej nabavijo.

Po svetu

Obtok bankovcev v Nemčiji je bil po zadnjem izkazu Državne banke v znesku 3796 milijonov mark krit s 23-3 odstotki.

Promet med Anglijo in Irsko je padel na minimum, ker je posebna angleška carina na irsko blago že v veljavi.

Trgovska bilanca Francije za prvo letošnje polletje kaže proti isti lanskim dobi nazadovanje 14 milijard frankov ali 36 odstotkov, pri čemer je import prizadet s 34-5%, eksport pa z 38 odstotki.

Dohodki francoskih železnic so padli v prvi letošnji polovici za 1198 milijonov frankov ali 17-3% na 5790 milijonov; vagonov je bilo pa 15 odstotkov manj v prometu kot lani.

Kriza v čslov. usnjeni in čevljarski industriji je čezdaje hujša; Bafovo podjetje n. pr. je odpustilo 10.000 delavcev, v Trebiču so bili odpuščeni vsi delavci, drugod domalega vsi, mnogo tovarn dela z zelo skróčenim obratom.

Združenje premogovnikov v Lancashire (Anglija), ki se je pripravljalo skoraj eno leto, se je v zadnjem trenutku vsled nepremostljivih težkoč financiranja izjalovilo.

Trgovska bilanca v U. S. A. je bila v juniju prvič letos pasivna; uvoz 121 mil. dol., izvoz 115 milijonov.

Med U. S. A. in Kanado je podpisan dogovor o investicijah v znesku več kot 200 milijonov dolarjev, med njimi velikanska hidrocentrala z več kot dvema milijonoma KS.

Dogovor med Holandijo, Belgijo in Luksemburgom, o katerem je »Trg. list« priobčil poseben članek, je stopil v veljavo 18. t. m.

Svetovna produkcija zlata v preteklem letu je bila v znesku 89-5 mil. funtov (po zlati pariteti) za 3-8 mil. funtov večja kot leta 1930.

Crédit Foncier de France je sklenil enkratno zvišanje delniške glavnice za 75 mil. frankov na 375 milijonov. Nove delnice se dobijo v razmerju 1:4. Emisijski tečaj je 1600 fr.

Produkcija železa v Rusiji ne gre tako hitro naprej kot je predvideno v načrtu, in bo morala Rusija v bodočih letih importirati še veliko železa. Rusija hoče postati največji svetovni producent železa, kar se ji pa v doglednem času ne bo posrečilo.

Hranilne vloge v Ogrski so v preteklem polletju nadalje padle, in sicer pri 12 največjih zavodih in ori poštni hranilnici od 534 na 504 mil. pengö.

Za delni moratorij v Braziliji se je odločila brazilska vlada. Potankosti o določilih in obsegu moratorija še niso znane.

Eno milijardo dolarjev smejo po zakonu v U. S. A. več tiskati kot jih imajo doslej. Od te majhne inflacije ne pričakujejo nikakšnih posledic. Bankovcev v obtoku je v U. S. A. za ca 5700 milijonov dol.

Dubrovačka Plovidba d. d. izkazuje za preteklo leto zgubo 3-7 mil Din proti dobičku 9-7 mil. Din v letu 1930. Zgubo bodo krili iz prenosa iz leta 1930.

Letina v Ogrski se je v zadnjih dneh marsikje izdatno poslabšala; starih zalog je le še malo.

Proti uvoznim prepovedim v Avstriji se poraja v avstrijskih trgovskih krogih vedno večji odpor.

Zvišanje železniških tarif v Avstriji je predlagala vladi uprava Zveznih železnic med drugim za mleko, moko, ceneni stavbeni material itd.

Davčna uprava Ljubljana mesto razglasa: Za 2. avgusta 1932 in nadalje določene seje davčnega odbora za mesto v Ljubljani, se odgodi za nedoločen čas, ker še niso izgotovljeni na zakoniti podlagi vsi odmerni predlogi, katerih naj odloča davčni odbor.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posobno poročilo Trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenco nestalna
Promet Din 968.585-89

V minulem tednu je na ljubljanski borzi devizna kupčija znatno popustila in je teden zaključil s skoro 800 tisoč dinarjev manjšim skupnim prometom nego predzadnji teden.

Iz naslednjih prometnih podatkov:

18. julija	Din 231.631-43	Italija
19. julija	Din 196.299-22	Newyork
20. julija	Din 200.784-87	Pariz
21. julija	Din 147.351-38	London
22. julija	Din 192.518-99	Italija

je razvidno, da so malone vsi borzni sestanki pretečenega tedna izkazali približno po dvesto tisoč dinarjev deviznega prometa, izvzemši četrtka, ki ni dosegel niti 150 tisoč dinarjev. Na poedinih borznih dnevih so prevladovali zaključki v Italiji, Londonu, Parizu in deloma v Newyorku.

Od celotedskega prometa odpade na zaključke v intervencijskem blagu nekaj preko šeststo tisoč dinarjev. Narodna banka je dala na razpolago največ Berlina (za 158 tisoč Din), Londona (za 130 tisoč Din), Curiha (za 101 tisoč Din), dokaj manje Newyorka (za 96 tisoč Din), Pariza (za 57 tisoč Din) in Trsta (za 48 tisoč Din), najmanje pa Amsterdama (za 14 tisoč Din), poleg malenkosti Bruslja.

Izmed zaključkov v privatnem blagu so bili največji v devizah Pariz, Newyork in Trst.

Devizna tečajnica kaže po spodnji tabeli

Devize	Dne 18. julija		Dne 22. julija	
	najnižji Din	najvišji Din	najnižji Din	najvišji Din
Amsterdam	2269-87	2281-23	2270-42	2281-78
Berlin	1335-09	1346-49	1333-97	1344-77
Bruselj	781-85	785-79	781-30	785-24
Curih	1097-35	1102-85	1097-35	1102-85
London	199-74	201-34	199-96	201-58
Newyork	5619-75	5648-01	5615-63	5643-89
Pariz	220-94	222-06	220-90	222-02
Praga	166-56	167-42	166-67	167-53
Trst	287-68	290-08	286-80	289-20

Vzpostavitev samoupravnih organov pri bolniški blagajni trgovskega bolniškega in podpornega društva

V ponedeljek dopoldne se je vršila prva seja novoimenovanega ravnateljstva Trg. boln. podpornega društva v Ljubljani. Sejo je otvoril zastopnik kr. banske uprave g. Zorn in prečital dekret ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja, ki je imenovalo začasne člane ravnateljstva sledeče gg.:

Delodajalce: Berdajs, trgovec iz Maribora, Fazarinc, trgovec iz Celja, Sirc, trgovec iz Kranja, Smrkolj, trgovec iz Ljubljane, Weixel, trgovec iz Maribora in dr. Ivan Pless, tajnik zbornice za TOI v Ljubljani.

Delojemalce: Glušič Edo, Rude in Kovič, Ljubljana, Golmajer Ciril, Zadržna gospodarska banka, Lavrenčič, pivovarna Unio, Zemljič Joško, Medic Zankl, Raška Oton, I. C. Mayer, Ljubljana, Klinar Peter, Hipotekarna banka. — **Namestniki:** Vrančič Vlad., Ljubljanska kreditna banka, Plešnar Bogo, Zadr. gosp. banka, Doležal Alojz, Maribor, Kunstek Štefan, Tovarna Štara, Patik Ante, Ljubljanska kreditna banka.

Za člane nadzorstva imenovanega društva pa so bili imenovani sledeči gg.: **Delodajalci:** Bahovec Ivan, trg. v Ljubljani, dr. Pestotnik Pavel v Ljubljani, Terček, Zveza slovenskih združenj v Ljubljani. — **Delojemalci:** Leo Franke, Jadr. podunavska banka v Ljubljani, Ciril Likar, Ranzinger, Ljubljana, Miklavc Žane, Hedžet & Koritnik. — **Namestniki:** Lesjak Franc, Zadržna zveza, Sket, Biber Joško, Kreditni zavod.

Po tej formalnosti je prevzel predsedstvo dosedanji komisar društva g. dr. Pless, kateri konstatira sklepčnost in pozdravi vse navzoče. Nato pojasni ravnatelj Podgoršek štature, po katerih se izvoli na prvi seji predsednik, 2 podpredsednika in predsednik nadzornega odbora.

Po vrstnem redu bi pripadal sedaj predsedniški mandat delojemalski skupini. G. Klinar predlaga, naj se izvoli predsednik iz vrst delodajalcev, in sicer naj bi bil to g. dr. Pless. Po tajnem glasovanju za predsednika je bil izid sledeči: dr. Pless je dobil od oddanih 11 glasovnic 10 glasov, dočim je bila 1 glasovnica prazna. Konstatira se, da je bil soglasno izvoljen g. dr. Ivan Pless za predsednika društva. Novi pred-

v splošnem opadanje deviznih tečajev Berlina (za 1-65 poena), Bruslja (za 0-55 poena), Newyorka (za 4-12 poena), Pariza (za 0-04 poena), Praga (za 0-11 poena) in Trsta (za 0-88 poena). Nasprotno je od ponedeljka (18. t. m.) na petek (22. t. m.) okrepil svoj tečaj Amsterdam za 0-55 točk in London za 0-22 točke. Edini Curih je bil skozi ves minoli teden trgovan ob nespremenjenih tečajih 1097-35 za denar in 1102-85 za blago. Dunaj in Budimpešta še vedno nista beležila.

Efektno tržišče

Tendenco nespremenjeno mlačna, brez prometa.

Industrijski papirji so beležili ob istih tečajih kakor prejšnji teden in sicer Stavbna družba Ljubljana Din 40—, Tvoronica za dušik, Ruše pa Din 125—.

Notice Blairovih posojil so bile na sestankih pretečenega tedna sledeče: 8% 41— izvzemši srede in četrtka, ko je beležilo 43—, 7% pa 39— v ponedeljek in torek, a na ostale borzne dneve 40—.

Tečaj 27. julija 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2269-60	2280-96
Berlin 100 M	1337-27	1348-07
Bruselj 100 belg	781-30	785-24
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curih 100 fr.	1097-35	1102-85
London 1 funt	199-52	201-12
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5617—	5645-26
Pariz 100 fr.	220-84	221-96
Praga 100 kron	166-78	167-64
Stockholm 100 šved. kr.	—	—
Trst 100 lr	286-80	289-20

Oglašajte v »Trgovskem listu«!

sednik se zahvali za zaupanje ter želi, da bi kakor današnja soglasnost vladala pri društvenem delovanju tudi v bodoče. Pri nato sledečem tajnem glasovanju za I. podpredsednika je bil izvoljen Joško Zemljič. Za II. podpredsednika je dobil 4 glasove g. Smerkolj in bil izvoljen.

Nato so bile še volitve v rentni odbor, v katerega pošlje vsaka skupina po dva svojega zastopnika. Od delojemalske skupine so bili izvoljeni gg. Raška in Golmajer. Od delodajalske skupine pa Sirc in Smerkolj.

Sledile so volitve v nadzorstvo. Pri tajnem glasovanju je bil soglasno izvoljen g. Leo Franke za predsednika nadzornega odbora.

Nato poda g. predsednik obširno poslovno poročilo o delovanju društva za razdobje od leta 1929 do 1932.

Poslovno poročilo Bolniške blagajne Trgovskega bolniškega in podpornega društva za razdobje 1. 1929—1932

Meseca novembra 1929 je g. minister socijalne politike razpustil ravnateljstva posameznih krajevnih organov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in mesto njih imenoval svoje poverjenike komisarije, kateri so v svoji osebi združili vse funkcije, ki so jih dotlej vršili samoupravni organi. Prejšnje ravnateljstvo je bilo postavljeno z odlokom ministra za socijalno politiko meseca marca 1. 1929 in se je z vso vneto posvetilo delu, da dvigne blagajno na nivo, ki bi v največji izmeri zadovoljeval zavarovano članstvo. Njegova prva skrb je bila, da doseže odobritev novega pravilnika Bolniške blagajne, ki je bil že pred leti predložen SUZOR-ju, a se je njegova potrditev zavlekla. Po neumornih prizadevanjih se je ravnateljstvu posrečilo, da je ministarstvo socijalne politike septembra 1929 pravilnik potrdilo, s čimer je bil ustvarjen trden pravni temelj za nemoteno in uspešno poslovanje ter delovanje Bolniške blagajne. Po tem uspehu pa se je ravnateljstvo izčrpno pečalo z reorganizacijo zdravniške službe, najtežjim problemom vsega socijalnega zavarovanja, ter jo skušala urediti tako, da bi najbolje ustrezala težnjam zavarovanih članov — privatnih nameščencev —, ki imajo baš v tem pogledu z ozirom

na svoj višji življenjski standard svoje posebne potrebe in interese.

V teh prizadevanjih je bila prekinjena njegova poslovna doba in započeto delo sem nadaljeval kot komisar, stremeč skupno z upravo edinole za tem, da v polni meri ščitim in varujem najvažnejše življenjske interese vsakega zavarovanca — nameščenca —, t. j. njegovo zdravje in pridobitno sposobnost. Pri vsem upravljanju mnogih želja in potreb zavarovanih članov pa je morala uprava blagajne umevno gledati na to, da si ohrani svoje finančno ravnovesje in s tem svoje eksistenčne temelje. Vzdržanje tega načela pa je zadelo na velike težkoče, kajti radi občutne epidemije gripe v prvih 4 mesecih l. 1929 in drage zdravniške službe, ki jo je povzročila dokaj svobodna izbira med znatnim številom zdravnikov, sta zakrivila znatno poslabšanje finančnega položaja blagajne, ki ga izpričujejo sledeči statistični podatki:

	Din	%
hranarina	960.444-06	29-79
zdravn. stroški	882.102-02	27-36
zobna nega	147.244-84	4-57
zdrav. članom	313.596-12	9-72
zdrav. svojem	113.437-09	3-52
zdravilišča	189.359-03	5-87
bolnice članom	138.996-85	4-31
bol. svojem	81.061-95	2-51
druge dajatve (dečja oprema, pogrebna, porod. podp. itd.)	238.147-59	7-38
opr. stroški	407.306-22	12-63
skupni stroški	3.471.695-77	
skupni dohodki	3.224.453-40	
primanjkljaj	7-66	247.242-37
	3.471.695-77	3.471.695-77

Ta ogromni deficit Bolniške blagajne v l. 1929 je upravi nujno narekoval, da v l. 1930 usmeri vse svoje delovanje na to, da ustvari zopet soglasje med predpisanimi prispevki in bolniškimi dajatvami. Uspešna rešitev tega perečega vprašanja ni bila samo v največjem interesu zavarovanega članstva, temveč tudi blagajne same, kajti obstoja zakonita določba, da se more vsaka privatna društvena blagajna ukiniti, ako bi bila 2 leti zaporedoma pasivna. Sanacija finančnega položaja blagajne pa je bila nadalje še posebno važna v času, ko se je že pripravljala osnutek novega zakona o socijalnem zavarovanju in so nekateri činitelji kot argument za ukinitvev privatno društvenih blagajn navajali tudi to, da radi visokih stroškov in izdatkov niso življenja zmožne.

Prednje številke kažejo, da so dosegli posebno zdravniški stroški veliko postavko — nad 27 % celokupnega predpisa — in hranarine, ki so vsebovale skoraj 30% predpisanih prispevkov. V svrhu dosege finančnega ravnovesja je bilo nujno potrebno ti dve bolezenski dajlatvi znižati na normalno mero, t. j. skupaj na ca 40 %. Vsako oklevanje v tem pogledu bi imelo za blagajno pogubne posledice in zato je g. komisar na predlog uprave takoj odobril sledeče ukrepe:

Prekomerno število pogodbenih zdravnikov — v Ljubljani n. pr. so imeli člani možnost izbire skoraj med vsemi zdravniški specialisti, kar je povzročilo ogromne izdatke — se je skrčilo na zares potrebno mero, z vsemi zdravniki za splošno prakso so se sklenile nove pogodbe, ki sličejo v bistvu pavšalnemu honoriranju zdravnikov, vendar nudijo možnost valovanja zaslužka po številu bolnikov, mesečni honorarij zdravnikov specializovanih, plačanih po posameznih ordinacijah, so se limitirali. V ilustracijo samo en primer: V Mariboru sta prejemale leta in leta pri ca 1000 članih specializist za kožne in spolne bolezni primarij g. dr. Robič ter specializist za ušesne, nosne in vratne bolezni g. dr. Derinovšek vsak Din 4.000— do Din 4.500— mesečno, v l. 1930 pa sta po neumornih prizadevanjih uprave pristala na mesečni limit v iznosu Din 2.500—, odnosno Din 2.000—, ki kolikor toliko odgovarja številu tamkajšnjih zavarovancev.

Izdavanju hranarin je posvetila uprava

Priporočila se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Veletrgovina specializirana in kolonijalnega blaga, raznega šivanja in spirita
TELEFON: 22-46
Brzojavlj: GREGORC
Zahtevajte specialna ponudba!

najskrbnejšo pažnjo ter skušala preprečiti s stalnimi nadpregledi obolelih članov po svojem šef-zdravniku, odnosno po zapušnih zdravnikih v Mariboru in Celju vsako izbrablanje od strani simulantov, ki nujno spremljajo vsako socijalno zavarovanje in skušajo posebno v poletnih mesecih doseči takozvane bolezenske dopuste.

V pogledu predpisovanja zdravil, ki so dosegla v l. 1929 neprimerno visoko postavko 13-24 % celokupnega predpisa, je uprava uvedla strogo kontrolo recepture vseh zdravnikov po blagajniškem šef-zdravniku, ki gleda skrbno na to, da se vrši ordinacija zdravil čim ekonomičneje v skladu s »Pravili za propisivanje lijekova u radničkom osiguranju« ter se izločijo razni dragi inozemski preparati, ki se morejo nadomestiti s cenejšimi enakovrednimi domačimi zdravili.

Posebno pažnjo je dala uprava posvetila tudi oddaji bolnih članov v razna zdravilišča in okrevališča ter določila zdravniško komisijo, katere izvid je bil merodajen za dovolitev zdravljenja v toplicah ali zdraviliščih.

Ob vestnem zasledovanju navedenih smernic ter upoštevanju načel največje štednje v vsem poslovanju blagajne uspehi v letu 1930 niso izostali. Naglasiti pa je, da so k njim v znatni meri pripomogli tudi uradovi zdravniki, ki so pokazali za nujna prizadevanja uprave popolno razumevanje in blagohotno uvidevnost.

Sledeče številke naj pokažejo sliko poslovanja blagajne v l. 1930 in 1931:

Predpis prispevkov za l. 1930		je znašal Din 3.501.434-60	
obresti			43.382-28
hranarine	Din 726.456-66	% 20-50	
zdravniški stroški	823.050-14	% 23-22	
zobna nega	274.984-55	% 7-76	
zdravila članom	402.280-35	% 11-35	
zdravila svojem	157.817-55	% 4-45	
zdravilišča	142.083-84	% 4-01	
bolnice članov	168.002-10	% 4-74	
bolnice svojcev	98.881—	% 2-79	
druge dajatve (dečja oprema, pogrebna itd.)	380.100-13		
upravni stroški	333.270-07	% 9-40	
Skupni stroški	Din 3.506.886-39		
Skupni dohodki	3.544.766-88		
Prebitok	Din 37.880-49	% 1-07	

Predpis prispevkov za l. 1931 je znašal Din 3.827.037-50

obresti in kurzne difference		59.396-07
hranarine	Din 769.395-04	% 19-80
zdravniški stroški	750.020-43	% 19-30
zobna nega	213.057-90	% 5-48
zdravila članom	428.655-66	% 11-03
zdravila svojem	205.807—	% 5-30
zdravilišča	112.562—	% 2-90
bolnice članov	291.811-60	% 7-51
bolnice svojcev	126.686—	% 3-26
druge dajatve (dečja oprema, pogrebna itd.)	416.511-79	
upravni stroški	340.999-23	% 8-77
Skupni stroški	Din 3.655.506-65	
Skupni dohodki	3.886.432-57	
Prebitok	Din 230.925-92	

Bilanci za l. 1930 in 1931 izpričujejo torej, da je blagajna zopet izravnala dohodke in izdatke, pri tem pa v polni meri vršila svojo važno socijalno funkcijo v korist zavarovanega članstva ter mu nudila vse, kar jih je bilo možno v okviru zakonitih predpisov. — Bolniška blagajna je ravnotako kakor vsi okrožni uradi za zavarovanje delavcev krajevni organ SUZOR-ja in torej podvržena določbam zakona o zavarovanju delavcev — ter predpisanih premij.

V dokaz, da je bilo članstvo s poslovanjem blagajne v obče zadovoljno nam služi tudi dejstvo, da je njega število v zadnjih letih stalno naraščalo, kakor sledi: povprečno število zavarovanih članov je znašalo: v letu 1929 4627, v letu 1930 5345, v letu 1931 5791.

Sorazmerno s tem se je tudi povečal predpis prispevkov: v letu 1929 je znašal Din 3.185.148-40; v letu 1930 Din 3.501.434-60 par; v letu 1931 Din 3.827.037-50.

V primeri v l. 1929 se je torej v l. 1931 zvišalo število članov za 1164, predpis prispevkov pa za Din 641.889-10.

Te razveseljive številke o porastu članstva so važne za pravilno presojo in umevanje posameznih bolezenskih dajlatve, ki jih izpričujejo bilančni podatki za l. 1930 in 1931. Dokazujejo namreč, da so kljub stalnemu naraščanju zavarovanih članov prizadevanja uprave po znižanju dveh glavnih bolezenskih dajlatve, t. j. hranarin in izdatkov za zdravilke, rodila popoln uspeh in so se n. pr. v letu 1931, ko so se že v celoti pokazale blagodejne posledice nove ureditve zdravniške službe, znižali

zdravniški stroški napram letu 1929 za 8-06 odstotkov, hranarine pa za 9-99 odstotkov.

Za prvo polovico tekočega leta znaša povprečno število zavarovanih članov 5910 in se more smatrati to stanje z neznatnimi spremembami za konstantno, kar dokazuje, da brezposelnost med privatnimi nameščenci še vendar ni zavzela onih velikih dimenzij, ki se opažajo pri industrijskem delavstvu. Pač pa je ugotoviti pri predpisu bolezenskih premij padanje dnevne zavarovane mezde, ki priča o znižanju mesečnih dohodkov zavarovanih privatnih nameščencev.

Rednemu mesečnemu predpisu in izterjavi prispevkov posveča uprava skrbno pažnjo in so v tem pogledu kljub težkim gospodarskim in socialnim prilikom uspehi dovolj. Zaostanek na predpisanih prispevkih je znašal n. pr. v letu 1931 22-09 odstotkov, t. j. 2-91 odstotka izpod minimalnega normalnega 25 % zaostanka. Neizterljivost in dubiozne terjatve so narastle v razdobju od 1. julija 1922 do 31. decembra 1931, t. j. za celih 10 let na neznatno vsoto ca Din 150.000.—, in se bodo v tekočem letu, v kolikor bi se ponovne izvršbe potom sodišča izkazale za brezuspešne, odpisale.

Glede izterjave prispevkov je poudariti, da je uprava v vsem svojem poslovanju pokazala tudi vso uvidevnost za gospodarske neprilike, ki v zadnjih časih občutno zadevajo poslodavce, in ni bilo njeno postopanje nikdar rigorozno. Interesi zavarovanih članov pa, ki se je zanje bitna važnost bolezenskega zavarovanja radi poslabšanih socialnih prilik in znižanja življenjskega standarda še pojačala, so ji nujno narekovali, da vestno zadošča zakonitim dolžnostim in uveljavlja svoje pravice, kajti le redno plačevanje predpisanih premij ji omogoča tudi točno in takojšnje nudenje bolezenskih dajatev članom, kateri moment je v vsakem socialnem zavarovanju pač od največje važnosti.

H koncu naj se ugotovi še ena važna čimbenja. Očuvanje finančnega ravnovesja blagajne je omogočilo, da zanj ni bilo potrebno povzročiti bolezenske premije, ki je ostala slej ko prej ista — 36 % —, medtem ko se je v prejšnjem letu radi velikih deficitov, povzročenih po brezposelnosti delavstva in s tem združenim padanjem članstva, za vse okrožne urade za zavarovanje delavcev, všteti privatno društveno blagajno »Merkur«, zvišala na 39 %, odnosno pri nekaterih celo na 42 %. To dejstvo dokazuje, da gospodarska in socialna kriza za privatne nameščence še ni imela onih pogubnih posledic kot za delavstvo, priča pa tudi o tem, da je bilo poslovanje blagajne uspešno. Tudi v tekočem letu je finančno stanje blagajne, kakor izpričuje poskusna bilanca za prvih 5 mesecev, znatno aktivno in se za enkrat ni bati nikakih pretresljajev. V toku svojega skoraj 100 letnega obstoja je moralo Trgovsko bolnišnico in podporno društvo, katerega sestavni del je Bolniška blagajna, premostiti mnoge težkoče, da si je očuvalo svoje eksistenčne temelje, toda složno delo vseh interesiranih činiteljev je rodilo najlepše sadove na polju pospeševanja bitnih socialnih interesov zavarovanih privatnih nameščencev. Naj bi tudi delo nove samouprave želo obilo uspehov v blagor onih, ki so vsled bolezni ali nezgode najbolj pomoči potrebni in s hrepenenjem zro za tem, da se jim vrne največji zaklad življenja, zdravje in pridobitna sposobnost v človeški družbi.

Ob koncu svojega poročila poudari dr. Pless, da gre za uspehe poslovanja blagajne zahvala in priznanje uradništvu, zlasti

ravnatelju g. A. Podgoršku. S pieteto se tudi spominja umrlega ravnatelja g. Ivana Delakorde, kojega spomin so navzoči počastili s trikratnim »Slava«.

Po nekaterih pojasnilih na vprašanja gg. odbornikov je predsednik dr. Pless zaključil sejo z zahvalo zastopniku banske uprave in vsem navzočim.

Viktor Meden veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač. LJUBLJANA, Celovška cesta št. 10. Telefon 20-71. Telefon 20-71.

Teorija in praksa

V št. 82 »Trgovskega lista« smo priobčili sklep Zavoda za konjunktorno raziskovanje, ki se obrača proti omejitvi trgovske prostosti in proti avtarkiji sploh. Nekoliko prej se je francoski trgovski minister zavzel za prosto trgovino in je dejal, da mora korakati svet po tej poti naprej. Sedaj ustanovljena Francoska zveza eksportne industrije se obrača proti carinskim oviram in hoče pospeševati gospodarske stike med posameznimi deželami. Takih in enakih sklepov prinese vsak dan. To je ena plat zvona. Obratno pa druga plat veliko bolj zveni. Poglejmo le, koliko nasprotnih odredb je prinesel en sam dan v tekočem mesecu.

V Grčiji so ustavili dodelitev deviz za blagovni uvoz, razen onih vrst blaga, za katere je bila pri grških bankah že vložena protivrednost ali ki so bile do 6. t. m. oddane za transport v Grčijo. V bodoče bo uvoz v Grčijo omogoč le potom kompenzacija za grško eksportno blago.

V Danski so izdali omejitvene odredbe za importe v danskih kronah.

V Švici je zvišal zvezni svet carino za težke pisalne stroje od 250 na 500 frankov pri kilogramu; mali tipi, ki jih Švica ne izdeluje, so bili zvišanja oproščeni. Za igrače, v prvi vrsti lesene, ki so bile zacarinjene z vsaj 40 do 50 franki, je bila carina zvišana na 100 frankov, s par izjemami. — Import sladkorja, premoega, petroleja, bencina, strojnega olja, koruze in žita je bil omejen v toliko, da se sme to blago kupovati le v onih deželah, ki v protiuslugi kupijo po možnosti švicarsko blago.

Francija je dovolila Češkoslovaški na pritožbo češkoslovaške usnjarske industrije primeren kontingent za tretje četrtletje, a ni besede držala, in zahteva sedaj češkoslovaška usnjarska industrija energičnih protikreptov proti uvozu francoskega blaga.

V Ogrski se je pojavila glede uvoza tekstilnega blaga iz Češkoslovaške tendenca, da se dovoli uvoz do vpostavitve normalnega razmerja med obema deželama le potom kompenzacije. To ne velja samo za fabrikate, temveč tudi za polfabrikate, in segajo n. pr. ogrski nakupovalci preje zmeraj bolj po švicarskem, italijanskem in nemškem blagu, dočim so kupovali doslej v prvi vrsti prejo iz Češkoslovaške.

Odredba češkoslovaške Narodne banke prinaša nove težkoče v plačilnem prometu z Rumunijo. Gre za denarne prenose, ki jih more dovoliti le Narodna banka.

Turški parlament je sklenil uvedbo importnega monopola za sladkor, kavo in čaj. Le oni importirerji bodo v bodoče dobili uvozno dovoljenje, ki morejo dokazati, da je bilo za protivrednost eksportirano turško blago. Pri tem pa ostanejo dosedanje visoke carine še zmeraj v veljavi.

To je zbirka enega samega dne. Nasprotno pa beremo isti dan le o dveh malo pomembnih olajšavah. Tako je bil v Angliji nekoliko razširjen seznam onih vrst blaga, ki so carine proste; in Avstralija je odpravila uvozno prepoved za odeje, plahte, ojedno blago in zavese.

Tako sta si teorija in praksa v diametralnem nasprotju. Beremo, da bo sklicana kmalu svetovna gospodarska konferenca, ki bo razdeljena v dva dela: sredi oktobra vrednotna konferenca v Londonu kot podlaga gospodarske reorganizacije Evrope in sploh sveta, in njej bi sledila sredi novembra v Ženevi prava gospodarska konferenca. Morda bo ta konferenca prinesla zboljšanje v splošni kaos.

Glede ovir in olajšav v splošnem gospodarskem prometu opozarjamo na našo rubriko »Po svetu«. Tam redno prinašamo vse dosegljive vesti dnevnega časopisja od vsepovsod, da že iz malenkosti moremo sklepati na potek svetovnega gospodarstva. V »Po svetu« ponovimo včasih tudi kakšno notico iz člankov »Trgovskega lista«, ki se nam zdi omembe vredna; to pa zato, da se ne prezre, kar se pri branju člankov večkrat pripeti. Tudi se zgodi, da kdo brani članka odloži in ga pozneje sploh ne prebere; rubrika »Po svetu« se pa prebere kar mimogrede.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika sragee, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

DELNI USPEHI POGAJANJ O DUŠIKU

Mednarodna pogajanja o dušiku v Parizu so imela lep uspeh, čeprav imajo dogovori le začasen značaj, dokler ne pride do odločitve o usodi čilskega solitrovega trusta. Prišlo je menda do raznih dogovorov, tičočih se ureditve domačih trgov in razdelitve eksportnih trgov po določenih kvotah. V splošnem je razpoloženje optimistično in ga ni moglo motiti tudi dejstvo, da so pogajanja preložili v London. Dogovorili se bodo tudi o cenah in o višini produkcije; kar bi bilo isto kot nova ustanovitev dušikovega kartela. Pisali smo že, da se tudi zadeva čilskega solitrovega trusta »Cosach« imenovanega, bliža razčiščenju in da hoče imeti prvo besedo pri tem čilska vlada.

SVETOVNA PRODUKCIJA PREMOGA

Nemški državni premogovni svet je izdal statistični pregled o svetovni premogovni produkciji v preteklem letu 1931 in jo ugotavlja s 1.234.600.000 tonami. S tem je padla produkcija skoraj na stanje leta 1914, ko je znašala 1.200.100.000 ton. Napram letu 1930 je bila lanska produkcija za 12-9 odstotkov manjša. Od skupne vsote pride na črni premog 85-2 odstotkov, na rjavi (v prvi vrsti Nemčija) 14-8 odstotkov.

TUDI POLJSKA IZVAŽA SLADKOR

V kampanji od septembra 1931 do maja 1932 je izvozila Poljska skupno 224.712 ton sladkorja; od tega v Anglijo 70.431 ton, v Holandijo 38.485, v Švedsko 22.450, v Dansko 18-350, v Indijo 14.223. Večje množine sladkorja so šle tudi v Belgijo, Estonko, Finsko in Latvijo, dalje v Francijo, Norveško, Rumunijo, Turčijo, Palestino itd. Med odjemalci so deloma dežele z lastno sladkorno produkcijo, ki pa včasih ne zadostuje.

POGOSTRITEV V OMEJITVI CINKOVE PRODUKCIJE

Od 1. decembra 1931 dalje je bila produkcija cinka zmanjšana za 50 odstotkov. Sedaj je konferenca v Ostende sklenila nadaljnjo omejitev produkcije za 10 odstotkov. Svoj čas določena letna baza je predvidela produkcijo 1,123.000 ton, tako da pomeni sedanji sklep zopet ca 56.000 ton manj. Zaloge kartela so se v juniju skrčile na 167.780 ton (lanj ob tem času 216.500 ton). Hkrati je bil cinkov kartel, ki bi imel poteči z 31. oktobrom 1932, podaljšan do 31. decembra 1932.

DOGOVOR V PETROLEJSKEM GOSPODARSTVU POLJSKE

Med sindikatom poljskih producentov sirovega petroleja in sindikatom petrolejskih rafinerij se je sklenil dogovor, v katerem jamčijo rafinerije producentom prevzem vse petrolejske produkcije po cenah, ki nudijo producentom zadostno rentabilnost. Producenti so deležni vsakega zvišanja petrolejskih cen. Druga polovica tekočega leta je določena za prehodno dobo, in je fiksirana cena za sirovi petrolej iz Boryslava neglede na morebitno kolebanje svetovnotržne cene za julij s 180 dolarji a vagon, za avgust in september s 175 in za oktober—december s 170 dolarji.

Povodom 20-letnice obstoja svoje tvrdke bom prodajal ure, zlatino, srebrnino, dragulje z 20% popustom

IVAN PAKIŽ LJUBLJANA, Pred škofijo 15/7257

POENOTENJE CARINSKE NOMENKLATURE

Pododbor za poenotenje carinske nomenklature v Bernu je svoje delo končal in poročilo izgotovil. Tajništvo Zveze narodov bo poslalo sedaj ves elaborat vsem vladam v presojo in odobrenje. Odločitev o nadaljnjem poteku mednarodnih dogovorov o tem osnutku se bo izvršila šele tedaj, ko bodo prišli odgovori vlad nazaj na tajništvo. Skoraj gotovo bo sklicano mednarodno sklepno posvetovanje, ki naj odobri carinsko nomenklatur v obliki mednarodnega dogovora. Tako je bila odstranjena zelo velika ovira mednarodne trgovine.

Izbrisala se je nastopna firma:

Sedež: Gor. Domžale.
Besedilo: Feliks Toman jun., Gor. Domžale.
Radi opusta obrata.
Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 10. junija 1932.
Firm. 532 — Rg. A II 196/2.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 1. avgusta t. l. ponudbe glede dobave obročev; do 8. avgusta t. l. pa glede dobave 2000 m² krovne lepence, glede dobave električnega materijala, vrvi in delov za kompresor. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani intendentom na vpogled.)

TEODOR KORN
LJUBLJANA
POLJANSKA C. 8
(PREJ HENRIK KORN)

Ustanovljeno leta 1852

'krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in centralne kurjave. — Naprava strelododov. — Kopalniške in klosetne naprave

Mestni tesarski mojster
Josip Kregar, Ljubljana
Kodeljevo štev. 19. Telef. 26-96

se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila tesarskih del, kakor: modernih lesenih hiš, raznih ostrešij, lesenih stopnic in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih.

Trgovci in industrijci!
Trgovski list
se priporoča za inseriranje!

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v »Trgovskem listu«!